Leto XXV., št. 78 | Poštnina plačana v gotovini Postgebühr bar bezahlt | Ljubljana, sobota 7. aprila 1945 | Preis – Cena 2.— L

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ul. 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31.24.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5. Telefon št. 31-25, 31-26.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska c. 42
Izključno zastopstvo za oglase iz Italije in inozemstva: UPI S. A., Milano.

Računi: za Ljubljansko pokr. pri poštnočekovnem zav. št. 17.749, za ostale kraje Italije: Servizio Conti. Corr. Post. 11-3118

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Mesečna naročnina 32 lir.

Uredništvo:
Ljubljana — Puccinijeva ulica št. 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

Der Wehrmachtbericht im heutigen ‚Slovenec'

Uspešna nemška obramba na zapadnem bojišču

Odbiti so bili močni sovjetski napadi na Dunaj — Britanci so bili vrženi nazaj na področju pri Lingenu — Uspešni nemški protinapadi pri Siegenu in Sauerlandu

Führerjev glavni stan, 6. aprila. (DNB.) Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Na jugu vzhodnega bojišča so bili ob Muri, severozapadno od Szombathelyja, kakor tudi na področju jugozapadno in vzhodno od Dunaja odbiti močni boljševiški napadi. Ob zgornjem teku reke Rabe so si naši oddelki v protinapadu zopet osvojili Feldbach in Fehring ter očistili nadaljnje ozemlje sovražnika. Po hudih pouličnih bojih smo izgubili Bratislavo. Vzhodno od Morave se bore naše čete v težkih obrambnih bojih proti sovražniku, ki napada v smeri proti zapadu in severozapadu.

Med zapadnimi Beskidi in Stettinskim Haffom ni prišlo do nobenih večjih operacij. Sovražnik je nadaljeval s svojimi močnimi napadi le proti zapadnemu bojišču Breslava. Hrabra posadka pa ga je odbila z izjemo nekaj vdorov, ki pa so bili medtem zapahnjeni. Nek trdnjavski polk, ki ga vodi major Mohr, se je v hudih obrambnih bojih za Bratislavo posebno odlikoval z neomajno vztrajnostjo in odločnimi protisunki.

Severno od Gdinje so se naši oddelki, ki se bore na ozkem obalnem pasu, odtrgali od sovražnika ter so se umaknili do Putziger Nehrung. Njihovo žilavo vztrajanje je vezalo močne sovražnikove sile za daljšo dobo ter zapiralo vhod v pristanišče.

Boljševiki so izvedli številne napade proti zapadnemu robu Visline nižine in trdnjavskemu bojišču Königsberga; vsi napadi pa so bili odbiti.

Lovska letala so pred severno norveško obalo odbila napade nekega britanskega bojnega oddelka na lastno spremljavo ter v ogorčenih letalskih bojih sestrelila pet sovražnikovih letal.

Na zapadu se položaj na bojišču ob reki Ijssel bistveni del prav nič izpremenil. Severovzhodno od tod pa še trajajo gibljivo izvedeni obrambni boji. Iz področja pri Lingenu so vrgle naše čete Angleže nazaj, jim odrezale zveze z zaledjem ter ponovno vzpostavile staro glavno bojno črto zapadno od Rheineja. Izjalovili pa so se napadi na vestfalska vrata, Rinteln in Hameln ob Weseri, kakor proti našim zaščitnicam na področju severno od Warburga.

Naše čete so na severnem bojišču Porurja, kjer se je ojačil sovražnikov pritisk, zaustavile močne napade vzhodno od Recklinghausena. V južnem delu Hamma je bil sovražnik odbit, sile, ki so prodrle preko Lippe, pa so bile vržene nazaj. Tudi na področju pri Winterbergu in na obeh straneh Siegena so naši oddelki z žilavim vztrajanjem in protinapadi onemogočili vsako večje napredovanje Američanov, ki so na široki bojni črti napadali proti zapadu in severozapadu.

V bitki za Thüringško je uspelo obdržati številna oporišča; s tem ima sovražnik vezane roke in njegovo prodiranje proti vzhodu je zaenkrat zadržano. Poleg posadk Eisenacha in Meiningena sta tudi posadki Mühlhausena in Gothe kijubovali vsem sovražnikovim napadom.

Med Fuldo in mainskim trikotom jugovzhodno od Würzburga so se naše čete ubranile povsod naprej prodirajočega sovražnika.

Posebno močan pa je bil včeraj pritisk med Heilbronnom in Karlsruhe. Naše čete so nekaj kilometrov južno od svojih izhodiščnih položajev zaustavile napadajoče sovražnikove divizije.

Angleži in Američani so izgubili včeraj na zapadnem bojišču 42 oklopnikov in oklopniških vozil.

V našem obrambnem ognju so se zlomili gauljistični napadi od Malem Sv. Bernhardu in Mont Cenisu. Sovražnik je izvedel včeraj močne napade ob ligurski obali južno od Masse. Bil pa je odbit, potem ko si je izsilil dva skromna vdora. Razbite pa so bile tolpe, ki so istočasno poizkušale poseči v borbo iz zaledja.

Na dalmatinski obali zapadno in jugozapadno od Bihača trajajo obrambni boji proti novodovedenim sovražnikovim silam.

Strahovalni napadi ameriških bombniških oddelkov so povzročili posebno težko škodo v Nürnbergu, Plauenu in Ingolstadtu.

V mesecu marcu so lovci in protiletalsko topništvo letalstva sestrelili 1233. oddelki vojne mornarice pa nadaljnjih 128 angloameriških letal.

Angloameriško izmozgavanje zapadne Nemčije

Deportiranje delavcev se je že začelo — Odvažanje strojev — Boljševiški »svetovalci«

Berlin, 6. apr. Angloameriške vojaške oblasti so pričele z deportacijo nemških delavcev. Tako so odpeljali proti zapadu arhitekte, gradbene inženirje in gradbene delavce. Rodbinam deportirancev so izjavili, da se morajo same preživljati, ker deportirancem ne bodo plačali nikakih mezd. Dalje so objavili, da veljajo člani organizacije Todt za vojne ujetnike.

Berlin, 6. apr. Neki inženir iz Solingena, ki je delal pri OT v okrožju Kölna ter mu je uspelo, da je po zasedbi mesta prišel preko Rena, je sporočil, da so zasedbene oblasti pričele odvažati stroje z industrijskih področij s pretvezo, da hočejo deloma zasute stroje napraviti zopet uporabne. Ko pa so to storili, so stroje naložili ter izjavili, da se obnova tvornice ne izplača, nakar so prepeljali nemške stroje onstran nemške meje, kjer so jih zastražili.

Kakor poroča severnoameriška poročevalska agencija AP, je bil sedaj v Frankfurtu ob Mainu umeščen 15 članski krajevni odbor, ki ga sestavljajo civilisti in ki naj podpira krajevno vojaško poveljstvo pri izropanju mesta. V tem odboru je 8 Židov, 4 pa so inozemci.

Ženeva, 6. apr. Iz Pariza javljajo, da je na povabilo generalov Eisenhowerja in de Gaulla odpotovala večja komisija sovjetskih častnikov, armadnih politkomisarjev in gospodarskih strokovnjakov v nemške renske province, »da bi preštudirala ukrepe zasedbenih zavezniških oblasti ter jim dala po svojih izkušnjah potrebne nasvete«.

Ženeva, 6. aprila. Gollistična poročevalska agencija javlja iz vrhovnega zavezniškega glavnega stana: Večje število nemških vojnih ujetnikov je ob priliki transporta v ujetniško taborišče v Franciji 16. marca prišlo ob življenje. Preiskava je dognala, da so se ujetniki, ki so jih stražili Američani zadušili zaradi slabe ventilacije nekega ameriškega tovornega voza novejšega modela. Švicarsko vlado, ki zastopa nemške interese so o tem obvestili. Proti osebam, odgovornim za to nesrečo, so odredili kazenske ukrepe.

Obupni napori za rešitev San Francisca

Zedinjene države in Anglija morajo vedno na novo popuščati napram izsiljevanjem Sovjetske unije

Stockholm, 6. apr. Kakor posnemamo iz nekega newyorškega poročila, ki ga je objavil časopis »Svenska Dagbladet«, se Roosevelt izredno trudi, da bi na vsak način rešil konferenco v San Franciscu. Kako je s pričakovanji za ureditev vprašanja pravice večjega števila glasov, ki je zvezano z Rooseveltovo odpovedjo, tolmači »New York Herald Tribune«, ki razlaga dobesedno: »Vsi, ki so dobre volje, imajo interes, da zahtevajo individualnost Ukrajincev, Belorusov in drugih narodov, ki so združeni v Sovjetski zvezi.« Časopis »New York Times« ugotavlja ponovno pomanjkajoče sovjetsko zanimanje za San Francisco ter si je na jasnem, da bi Moskva ne dovolila ničesar, kar bi ji bilo na poti. To pomeni, da bodo Sovjeti šli neovirano po svoji poti ter se ne bodo prav nič ozirali na sklepe konference.

Žid Walter Lipman, znani ameriški publicist, postavlja konferenci v San Franciscu kaj neugoden horoskop. V nekem članku, ki ga je objavil »Stockholm Tidningen«, piše Lipman, da sta čas in kraj konference neprikladna, ker je prvi pogoj za uspeh poprejšnje soglasje v vseh bistvenih vprašanjih. Bati se je neskončnih debat, ki bi dovedle končno do prehitrih in ne dovolj premišljenih sklepov. »Daily Mail« je dal svojemu članku naslov »San Fiasko« ter izjavlja, da ne bo imela konferenca uspeha, če ne bo imela polne pomoči Moskve. Poljsko vprašanje, glasovalna procedura, pravica glasovanja, zahtevek po regionalnih paktih — to vse so sami problemi, ki lahko dovedejo konferenco do brodoloma.

Stockholm, 6. apr. Da bi zakrili politična nasprotja med zavezniki, se je pojavil »Times« kot tolmač onih krogov, ki hočejo zagotoviti konferenco. »Times« piše v članku v sredo, da bi nadaljnje odlaganje izzvalo izredno pobitost. Zaradi tega se pač morajo sprijazniti s tem, da bo konferenca zaradi odsotnosti nekaterih vodilnih državnikov izgubila nekoliko na svojem pomenu.

Pod vsemi okoliščinami skušajo zapadne sile rešiti konferenco v San Franciscu, pa četudi bi izgubile nekaj na prestižu. To postaja posebno jasno v neki Reuterjevi vesti, ki pravi, da so dobro informirani diplomatski krogi objavili, da bo britanska vlada soglašala s francoskim in sovjetskim mnenjem, da naj ostanejo dvostranske pogodbe avtomatično v veljavi. S tem priznavajo Britanci, da so pripravljeni se znova ukloniti moskovskim zahtevam. Ta izjava potrjuje v zvezi s tem izrecno, da se britanska vlada priznava za »duševnega vodjo anglo-sovjetske pogodbe«. Britanci vsekakor upajo, da jih bo Moskva za to novo priznanje poplačala z odgovarjajočo uslužnostjo v poljskem vprašanju, da bi jim tudi v tem vprašanju olajšala kapitulacijo.

Reuterjev komentar potrjuje, da so bili preko krova vrženi varnostni načrti, ki so jih pred kratkim v Jalti opevali kot evangelij dvajsetega stoletja. Anglija igra pri tem klavrno vlogo s tem, da pristaja vedno na sovjetske zahteve. S tezo, da morajo regionalne pogodbe imeti prednost, izrekajo praktično smrtno obsodbo za male narode ter potrjujejo, da Stalin nikakor ne misli, da bi dovolil, da se mu nalož je kakršne koli vezi.

Amsterdam, 6. apr. Turško odposlanstvo za tako imenovano svetovnovarnostno konferenco v San Franciscu, kateremu je na čelu zunanji minister Hasan Saka, bo odpotovalo v petek preko Kaira v San Francisco, javlja britanska poročevalska služba.

Ogorčeni bonomijevci

Milan, 6. apr. Kakor pravi časopis »Republica Fascista«, je v rimskih vladnih krogih nastalo veliko ogorčenje zaradi izključitve Bonomijeve Italije s konference v San Franciscu. Izjalovil se je poizkus, ki naj bi z vsemi sredstvi dovedel do izpremembe odločitve zaveznikov. Potem ko vojna napoved Japonski ni napravila nikakega vtisa, so pritegnili Benedetta Croceja, ki je izjavil nekemu Reuterjevemu dopisniku, da je nepovabljenje Italije hujše kot zločin. Ta Crocejeva tožba pa tudi ni dosegla nobenega uspeha v Washingtonu in Londonu.

Položaj na bojiščih

Ojačen nemški odpor na zapadu in vzhodu

Berlin, 6. apr. Pod vtisom nemških protiukrepov so postali sovražnikovi premiki na zapadnem bojišču v sredo vidno počasnejši. Sovražnikove oklopniške osti so zaradi izgub oslabljene. Angloameričanom, ki so silili med spodnjim Renom in srednjim tokom Wesere proti severu in severovzhodu, so zoperstavile nemške čete ogorčen odpor. Odbile so na Nizozemskem številne napade ter s protisunki omejile sovražnikovo napredovanje na nemško-nizozemskem obmejnem področju in na polročju med Rheinejem in Porto Westfalico. Vzhodno od Werra je skušal sovražnik razširiti svoje vdore v Thüringškem gozdu. Protisunki nemških oklopnikov so potisnili nazaj sovražnikove osti, ki so prodrle pri Gothi, z nadaljnjimi protiukrepi pa so nemške čete ojačile južni zapah sovražnikovim silam, ki so prodrle do Suhla in dolseka Zella. Medtem ko so nemške čete med Tauberjem in Neckarjem utrdile svojo obrambno črto, je 7. severno-ameriška armada ojačila svoj pritisk med Neckarjem in zgornjo rensko nižino.

Tudi na jugu vzhodnega bojišča se je ojačil nemški odpor. Ob Muri in zgornji Rabi so nemške čete s protisunki izboljšale svoje položaje, med Dunajskim gozdom in Litvo pa so preprečile boljševiške prebijalne poizkuse. V zgornji Šleziji so nemške čete v 25 dnevnih hudih bojih prisilile boljševike po uničenju 1400 oklopnikov in razbitju številnih močnih pehotnih oddelkov, da je prekinili borbo. Tudi v Danziškem zalivu so nemške čete, ki so jih podpirale pomorske sile, branile vsako pod zemlje proti boljševikom. Sovražnikovi napadi, obnovljeni po daljšem odmoru pri Königsbergu, so se zopet izjalovili. Nadaljnje obrambne uspehe so si priborili nemški kurlandski borci.

Zapadno bojišče

Taktika razbitja in omehčanja, ki so jo nemške čete tolikokrat z dobrimi uspehi uporabile v obrambo boljševiških ofenziv, kakor to kaže novi obrambni uspeh v zgornji Šleziji, se je pod popolnoma drugimi okoliščinami izkazala za dobro tudi na zapadnem bojišču. Na prvi pogled bi se v primerjavi s podatki na vzhodu število 725 v marcu uničenih angloameriških oklopnikov zdelo majhno. Toda izguba teh oklopnikov pomeni za Britance in Američane, kakor tudi za njihove dolge prevozne poti občutno oslabljenje njihovih sil. Nemški protinapadi in neprestano vznemirjenje sovražnikovih zaledjih zvez spričo delovanja nemških samostojno delujočih bojnih skupin siljo sovražnika do posebnih varnostnih ukrepov njegovih bokov. S tem pa so odtegnili napadalnim klinom več oklopnikov.

Posledica je bila, da so morali Američani zavreti svoje premike proti vzhodu. V Thüringškem gozdu so jih zadeli protisunki, žilava obramba oporišč, predvsem Eisenacha in Meiningena pa jih je vezala. Pod vtisom nemških protiukrepov je moral sovražnik spet umakniti svoje osti, ki so prodrle do Gothe.

Vzhodno od doline reke Kinzig in ob loku reke Main pri Markweitu in Ochsenfurtu so izvedli nemški grenadirji in oklopniki več protinapadov, zadali sovražniku visoke izgube ter ga vrgli nazaj proti zapadu. Z uničenjem 44 oklopnikov in oklopniških vozil, na področju južno od Ochsenfurta, kakor to omenja vojno poročilo, so nemške čete onemogočile sovražnikove sunke proti zgornjemu toku reke Tauber. Enako so s protisunki onemogočile vsako odločujočo sovražnikovo napredovanje na obeh straneh gorovja Rothaar ter odstranile starejša vdorna mesta.

Močnejši so bili napadi Angloameričanov na severnem boku med reko Ijssel in srednjim tokom Wesere, kakor tudi ob južnem boku med Neckarjem in zgornjim Renom. Toda tudi na teh odsekih so nemške čete z ogorčenim odporom preprečile globlje sovražnikove vdore. Neprestrgani sovražnikovi napadi so bili usmerjeni proti mestnim položajem prekopa Weser-Ems. Iz področja pri Osnabrücku je skušal sovražnik prekoračiti prekop pri Bramscheju in Bombteju. Ko svojega cilja vkljub visokim izgubam ni dosegel, je silil skozi zapadni del pogorja Wiehen proti prekopu ter vztrajno pritiska na tem področju proti severu. Slična je slika med Neckarjem in zgornjo rensko nižino, kjer sili glavnina 7. severnoameriške armade proti jugu. Hudi boji so se razvili za cesto Heilbronn-Eppingen, ob višinskem pragu na obeh straneh Bruchsala, v Hardtwaldu in severnem robu Karlsruhe. Toda tudi tukaj je sovražnik spričo nemškega odpora in za ceno visokih izgub dobil le nekaj krajevnih prednosti.

Vzhodno bojišče

Kakor na zapadu se je ojačil odpor nemških čet tudi pri premikalnih bojih na jugu vzhodnega bojišča. Ob Muri so grenadirji skupno z edinicami ljudske vojske odbili močne napade ter v protinapadu vrgli neki bataljon, ki je prekoračil reko, nazaj proti vzhodu. Tudi ob zgornji Rabi so nemške čete z nadaljnjimi protinapadi izboljšale svoje položaje. Težišče obrambne bitke je ležalo ob Litvi in v Malih Karpatih. Zopet ni boljševikom uspel nameravani prodor do Dunaja, čeprav jim je uspelo, da so pri Badenu prodrli nekaj kilometrov proti severozapadu v gorovje. Za Bruck ob Litvi in Bratislavo pa traja izpremenb polna borba v notranjosti glavnega bojnega polja.

Medtem, ko bitka na jugu vzhodnega bojišča pred Dunajem še traja, pa so si nemške čete priborile premor v zgornji Šleziji. V 25-dnevni hudi borbi so prizadejale sovražniku tako visoke izgube na moštvu in oklopnikih, da je moral prekniti s svojimi brezuspešnimi prebijalnimi poizkusi na industrijsko področje Moravske Ostrave. Proti zapadnemu bojišču trdnjave Breslau so boljševiki nadaljevali s svojimi napadi na obeh straneh železnice, ki vodi iz Liegnitza. Dosegli pa so le skromne vdore. Branilci so dovolili, da so jih prehiteli sovražnikovi oklopniki, ter so nato uničili strelce, ki so sledili oklopnikom, tako da so se morali umakniti tudi oklopniki, ko so bili obkoljeni in oropani pehote.

Nadaljnji težki boji pa so se zopet razvili na obeh straneh Danziškega zaliva. Čeprav so boljševiki podprli svoje napade z močnim ognjem, številnimi oklopniki in bojnimi letalci, so nemški grenadirji le malo popustili; grenadirji so vrgli v borbo vse sile, z morja pa so jih podpirale edinice vojne mornarice s topniškim ognjem. Novi, krajevno omejeni boji so se razvili na južnem in severnem boku trdnjave Königsberg, kjer so bili krvavo odbiti boljševiki, ki so napadali v jakosti bataljona. Tudi v Putziger Nehrung so se razvili ogorčeni boji. Tukaj je prisilil obrambni ogenj nemških baterij sovražnikove oklopnike k umiku.

Tudi severozapadno od Doblena so se izjalovili boljševiški napadi ob žilavem odporu nemških kurlandskih borcev.

Z italijanskega bojišča

Berlin, 5. aprila. Mednarodni informacijski urad sporoča z italijanskih bojišč: V zgodnjih jutranjih urah v četrtek so oddelki pete ameriške armade na liguriskem obalnem področju po večurnem topniškem ognju, ki je narastel do mogočnega neprestanega topniškega ognja, pričeli z napadom okoli 6. ure. Posameznih podrobnosti še nismo prejeli.

Na kopnini med jezerom Comacchio in Jadranskim morjem je prišlo včeraj le do nepomembnih prask. Po porazu, ki so ga Britanci doživeli oba prejšnja dneva, se sedaj trudijo, da bi dovedli ojačenja na področje bližje bojišču.

Odličen nastop meiningenških branilcev

Berlin, 5. aprila. V hudih bojih v dolini reke Werra so se posebno odlikovali meiningenški branilci. V vzorni pripravljenosti in borbenosti so odbili številne ameriške napade. Osredotočeni obrambni ogenj je prizadejal sovražniku visoke krvne izgube; sovražnik je izgubil tudi 14 oklopnikov.

Admiral Kantaro Suzuki, novi predsednik japonske vlade

Tokio, 5. aprila. Kakor javlja agencija Domei, je danes zjutraj odstopila celotna Koisova vlada. Odstop so sklenili na izredni seji vlade. Japonski informacijski urad dodaja, da se je vlada odločila k odstopu, »da napravi prostor odločnejši vladi«.

Tokio, 6. aprila. Danes so sklicali v cesarsko palačo konferenco starejših državnikov, ki je bila izvedena v svrho pogovora o izbiri naslednika ministrskemu predsedniku Koisu. Konferenca je trajala dve in pol ure.

Tokio, 6. apr. Na četrtkovi popoldanski konferenci senjorjev japonskih politikov v cesarski palači so imenovali admirala barona Kantara Suzukija, predsednika kronskega sveta, za naslednika ministrskega predsednika generala Kuniakija Koisa, ki je odstopil v četrtek popoldne.

Nepos edno po konferenci je markiz Koiči Kido, čuvar cesarskega pečata, sporočil cesarju ta sklep konference. Cesar je ob 22. uri poklical admirala Suzukija v avdienco ter mu poveril sestavo nove vlade.

Baron admiral Kantaro Suzuki se je rodil leta 1868. v prefekturi Šiba. Končal je mornariško akademijo ter bil nato 62 let v aktivni mornariški službi, kjer je imel važna mesta, vključno tudi mesto vrhovnega poveljnika kombinirane mornarice. Razen tega je bil član vojnega sveta in šef generalnega štaba mornarice.

V kitajsko-japonski vojni leta 1895. se je kot poveljnik nekega torpednega čolna odlikoval s potopitvijo dveh kitajskih oklopnic, ki sta bili blokirani v Velhaveju. V rusko-japonski vojni se je admiral Suzuki odlikoval z uporabo bližinske taktike torpednih čolnov.

1929. leta je podal ostavko na aktivno službo ter je bil imenovan za velikega komornika, katero službo je opravljal 7 let. Pozneje mu je bil podeljen naziv barona v priznanje dolgoletnih zaslug. Odslej je bil član kronskega sveta, katerega predsedstvo je prevzel lansko leto.

Sovjetsko-japonski pakt ne bo podaljšan

Stockholm, 6. apr. Kakor javlja radio Moskva, je sovjetski ljudski komisar za zunanje zadeve Molotov sprejel japonskega poslanika ter izjavil, da Sovjetska zveza ne bo podaljšala pogodbe z Japonsko, ki poteče 24. aprila.

Kakor posnemamo iz vesti moskovskega radija, je v izjavi odpovedi sovjetske-japonske pogodbe zunanji komisar Molotov izvajal:

»Pogodba je bila sklenjena pred napadom Nemčije na Sovjetsko zvezo in pred vojno napovedjo Japonske Ameriki in Angliji. Od takrat so se razmere bistveno izpremenile. Japonska podpira Nemčijo proti Sovjetski zvezi ter vodi vojno proti zaveznikom Sovjetske zveze. Pod temi okolnostmi je nevtralnostna pogodba izgubila vsak smisel in podaljšanje te pogodbe je nemogoče. Sovjetska vlada sporoča japonski vladi svojo odločitev, da ne obnavlja pogodbe.«

Moskva in Tokio

Berlin, 6. apr. K vojaškim dogodkom je sedaj nastopil na vzhodnoazijskem področju nov, težkone v Jalti dogovorjen dogodek: Moskva je sporočila japonski vladi, da ne bo podaljšala nevtralnostnega pakta z Japonsko, ki poteče 24. aprila t. l. Ta korak utemeljuje s spremenjenimi razmerami. Tukaj imamo priliko opazovati paralelno akcijo k odpovedi sovjetsko-turške pogodbe. Sovjeti zasledujejo v obeh primerih svoje lastne cilje, četudi sovražno inozemstvo z navlušenjem pozdravlja odpoved pogodbe. Za Japonsko pa se praktično niti politično niti vojaško prav nič ne izpremeni.

Sicer pa bo treba počakati, kako se misli Sovjetska zveza zadržati napram Japonski po odpovedi nevtralnostne pogodbe. Ali so Zedinjene države navdušene nad sovjetskim korakom, se bo v kratkem pokazalo. Kajti ta odpoved zadene prav za prav bolj Američane kakor Japonce. Washington si lasti namreč celotno področje Tihega oceana s tem, da vključuje tudi razprostrto Kitajsko. Če se Moskva torej odpove nevtralitetnim pogojem napram Japoncem, potem stopa, vsaj teoretično, v igro sil Pacifika ter se obrača avtomatično proti onj sili, ki hoče prevladovati na tem področju. Zapadni sovjetski zavezniki so v preteklosti doživeli marsikakšno razočaranje nad kremeljskimi politiki in tudi tokrat se ne bodo Sovjeti prav nič obotavljali, da bi izigrali svoje adute, razlagajoč po svoje jaltske sklepe in druge pogodbe. Vsekakor pa je gotovo, da bodo Američani prej ali slej imeli vzrok, da se bavijo s Sovjeti na azijskem področju in to v obliki, ki bo mogla dovesti do nadaljnjega ojačanja že sedaj številnih nasprotij v sovražnikovem taboru.

Stockholm, 5. aprila. Kakor javlja »Aftonbladet«, so zavezniki bombardirali švedski ladji Rdečega križa »Noreg« in »Dagmra Bratt«, ki sta bili obe v nekem nizozemskem pristanišču. Posadki nista utrpeli nobene izgube.

Komunizem bi uničil naše zadružništvo

V poslednjem času komunistično podtalno časopisje vedno bolj razkriva načrte, ki jih imajo komunisti v našem gospodarstvu za primer, da bi se jim posrečilo zavladati in si priboriti politično oblast v naših krajih. Čeprav se glasi eno glavnih navodil kominterne, da komunisti ne smejo nikdar in nikjer prehitro odkriti svojih kart, ter se v splošnem komunisti tudi pri nas ravnajo po tem nauku, se jim vendar tu in tam zgodi, da neprevidno odgrnejo zavese izpred svojih načrtov.

Tako se jim je pripetilo že ponovno tudi v pogledu njihovih naklepov z našim gospodarstvom v splošnem in z našim zadružništvom še posebej. Komunisti stoje na stališču, da ni mogoče trajno obdržati političnih pozicij brez popolnega obvladanja gospodarstva. Kardelj je v enem svojih nedavnih govorov povedal, da so komunisti s svojo dosedanjo borbo zrušili le »politične pozicije reakcionarnih kapitalističnih klik« in da morajo v drugi fazi svoje revolucije preprečiti, da bi bila »politična oblast v rokah demokratičnih sil, gospodarske pozicije pa v rokah reakcije«. Te izjave vsebujejo pač dovolj jasno priznanje, da hočejo komunisti svojo politično moč zasnovati na komunističnem lastninskem in gospodarskem redu, ker smatrajo, da je eno brez drugega izključeno. Kakor vsi drugi elementi javnega življenja, jim je tudi gospodarstvo le sredstvo za dosego in ohranitev absolutne diktature.

Skozi ta očala je treba presojati tudi napad »Slovenskega poročevalca« z dne 14. februarja t. l. na slovensko zadružništvo. Sestavek neprikrito izpoveduje, kako se hoče komunistična stranka nasilno polastiti tudi vseh sadov dolgotrajnih naporov slovenskih zadrugarjev. Nesmiselno bi bilo zanikati, da je slovensko zadružništvo imelo poleg velikih prednosti in zaslug za slovenskega malega proizvajalca in potrošnika, zlasti pa za kmetsko ljudstvo, tudi nekatere nedostatke, toda naši zadrugarji ne morejo in ne bodo nikdar dopustili, da bi bili ti odstranljivi nedostatki, ki ne vzdrže nobene primere z doseženimi uspehi, komunistični stranki dobrodošla pretveza za napad na organizacijo, ustanove in pridobitve slovenskega zadružništva. Kolikor bo naše zadružništvo v novih razmerah in z ozirom na nove naloge potrebno sprememb in izpolnitev, bodo te reforme že hoteli in znali izvesti prizadeti in preizkušeni zadrugarji sami, brez komunistov, ki niso doslej pokazali še prav nobenega zanimanja niti za ustvarjalne napore delavskih, kaj šele drugih zadrug. Komunisti se za dejansko poboljšanje položaja delavcev in kmetov namerno niso zanimali, ker vedo, da ostane le nezadovoljen človek lahko voljno orodje v rokah njihove revolucije.

Glavna in vzvišena naloga zadružništva pa je baš v tem, da malega človeka materialno in moralno dviga, ga dela neodvisnega in samozavestnega. Slovensko zadružništvo je vkljub nekaterim svojim napakam omenjeno nalogo vztrajno opravljalo in doseglo lepe uspehe. Da si komunizem med Slovenci vse do duhovne zmede, v katero jih je pahnila sedanja vojna, nikoli ni mogel zakoreniniti, je v veliki meri tudi zasluga našega zadružništva.

Zato je razumljivo, da je slovensko zadružništvo komunistom trn v peti in da ne morejo brzdati svoje mržnje do njega. Zanj nimajo drugega ko psovke. Očitajo mu, da je bilo njegovo vodstvo »v rokah najbolj propadlih reakcionarnih političnih špekulantov«, ki so zadružništvo »izrabljali v svoje strankarske politične in roparske namene«. Z ozirom na to napovedujejo, da bodo »odstranili strankarsko politične tatove iz vodstva naših zadrug, ... ustvarili res enotno pravo ljudsko demokratično zadružno organizacijo« in prečistili »vse upravne in nadzorne zadružne odbore«. Za izvedbo te zarote zoper slovensko zadružništvo je bil pri predsedstvu slovenskega komunističnega »parlamenta« SNOS ustanovljen poseben »Glavni iniciativni zadružni odbor za Slovenijo«.

Iz vsega tega se vidi, da se komunisti slej ko prej boje svobodnega zadružništva in da bi ga brezobzirno iztrebili, če bi se dokopali do oblasti. Namesto njega bi, čeprav morda tudi pod imenom zadružništva, postavili svoje strankarsko-birokratične ustanove, ki bi imele glavno nalogo ohranjevati in utrjevati komunistično strahovlado. To zadružništvo pa ne bi bilo več vredno tega imena. Komunizem bi zato oropal Slovence tudi one panoge njegovega narodnega življenja, kateri se imajo v največji meri zahvaliti za svoj obstoj ter za svoj lepi gospodarski in kulturni napredek.

Generalni feldmaršal Ferdinand Schörner

Führerjev glavni štab, 6. apr. Generalni polkovnik Ferdinand Schörner, vrhovni poveljnik neke armadne skupine na vzhodu, je bil od Führerja imenovan 5. aprila za generalnega feldmaršala.

Generalni feldmaršal se je rodil 12. 6. 1892. v Münchenu. Kot podpolkovnik in poveljnik nekega planinsko-lovskega polka je doživel izbruh sedanje vojne. Leta 1941. je bil kot generalni major in poveljnik divizije za vrodor Metaxasove črte odlikovan z viteškim križcem Železnega križa. Hrastova lista je dobil v februarju 1944. za obrambne uspehe na nikopoljskem predmostju, meče v avgustu 1944. za razbitje sovjetskega navala proti nemškemu bojišču v baltskih deželah in končno 1. januarja 1945. brilijante in to po uspešnem vzdržanju treh obrambnih bitk v Kurlandiji. Generalni feldmaršal Schörner ima tudi zlati znak stranke.

Občudovanja vredno delo nemške mornarice

Berlin, 6. apr. Ladje nemške vojne in trgovske mornarice so iz Vzhodne in Zapadne Prusije, kakor tudi iz Pomorjanske ponovno pripeljale 400.000 žen in otrok, čeprav so jih stalno ogrožala sovražnikova letala na poteh, polnih min, in vkljub podmorniški nevarnosti. S tem je bilo od srede januarja prepeljanih preko 1 milijon ljudi iz področja blizu bojišč.

Kanadci morajo krvaveti tudi na Pacifiku

Stockholm, 5. aprila. Staro angleško metodo čuvati sebe samega, zato pa pustiti izkrvaveti dominionske in kolonialne narode, sedaj potrjuje neko britansko poročilo agencije »AFP«. Poročilo pravi, da je Kanada, ki je v teku evropske vojne prelila ogromno reko krvi in ki je pri obleganju Hongkonga izgubila več tisoč vojakov, sedaj močno zastopana v vojni na Pacifiku. Sicer še ne vedo, kolikšni kontingenti čet se bodo udeležili operacij, toda kanadske letalske in pomorske sile bodo poslane na vzhod.

Kmetje so nasitili lačne

Velikonočna nabiralna akcija živil po deželi lepo napreduje in je že pred prazniki rodila razveseljive uspehe

Kakor smo že poročali, je Socialna pomoč za letošnjo Veliko noč priredila nabirko večjega obsega ne le v Ljubljani sami, temveč tudi po podeželskih krajih. V Ljubljani so na oba praznika nabirali denarne prispevke, na deželi pa je nabiralna akcija, ki ima predvsem namen, da zagotovi revežem primerno količino živil, še v polnem teku in bo trajala še do prihodnje nedelje. V včerajšnji številki smo na kratko že poročali o izredno lepem uspehu, ki ga je dosegla denarna nabiralna akcija v Ljubljani.

Ob tej priliki je treba podčrtati razveseljivo dejstvo, da so se tudi naši kmetje nabirki skoraj polnoštevilno odzvali in prispevali znatno količino živil, tako da je bilo mogoče že pred prazniki razdeliti med najpotrebnejše primerne količine moke, krompirja, fižola in drugih živil. Obdarovanih je bilo nad 1500 revežev. Mnogo je bilo med njimi tudi prepotrebnih bolnikov, ki jim je ta velikonočni dodatek znatno olajšal njihov položaj.

Tako so slovenski kmetje dokazali, da v polni meri razumejo potrebe in stisko tistega dela našega prebivalstva, ki so ga vojna in druge nesreče tako trdo zadele in preizkusile. Seveda so se našle tudi izjeme, ki so s svojim sebičnim in neuvidevnim nastopom do požrtvovalnih nabiralcev dokazale popolno pomanjkanje srčne kulture in osnovnega socialnega čuta, a tudi pomanjkanje narodne zavesti. Kmečkemu stanu v čast je treba poudariti, da so bile to res le posamezne izjeme.

Nabiralna akcija za živila, ki jo je Socialna pomoč organizirala po Ljubljanski pokrajini pred prazniki, je dokazala, da se dá z dobro voljo in razumevanjem mnogo doseči. Nadaljevanje nabiralne akcije, ki bo zaključeno prihodnjo nedeljo, pa bo ta uspeh brez dvoma še močno povečala.

Iz Ljubljane

Objava

Vsi narodni pionirji, ki so na delu v Postojni in v Cerknici, a so v Ljubljani na dopustu, morajo oditi na svoja delovna mesta.

Poslužujo naj se rednih vlakov.

* * *

u— **Novi grobovi.** Umrla je vdova železniškega vlakovodje ga. Marija Kovačič, roj. Petje. K večnemu počitku jo bodo položili v soboto ob 7 na pokopališču v Grosupljem. — Za vedno je zapustil svojce mestni uslužbenec g. Rafael Treven. Pogreb bo v soboto ob 10 iz kapele sv. Krištofa na Žalah k Sv. Križu. — Preminila je soproga železniškega uradnika v pokoju ga. Alojzija Zupan, roj. Zaletel. Na zadnji poti jo bodo spremili v soboto ob pol 9 iz kapele sv. Nikolaja na Žalah k Sv. Križu. — V častitljivi starosti 91 let je na Dobrovi umrl g. Gregor Ambrožič. Pokopali ga bodo v soboto ob 9 na domačem pokopališču. — Preminila je ga. Ivana Hafner, roj. Tomšič. Pogreb bo v soboto ob pol 11 iz kapele sv. Janeza na Žalah k Sv. Križu. — Dotrpel je uradnik PTT g. Franc Unetič. Pogreb bo v soboto ob pol 17 z Žal k Sv. Križu. — V visoki starosti 83 let je zalet od kapl umrl posestnik in poštni upokojenec g. Anton Volkar. K večnemu počitku ga bodo spremili v nedeljo ob tričetrt na 9 iz kapele sv. Nikolaja na Žalah k Sv. Križu. — V Bohinju je preminil lesni trgovec g. Simon Stare. K večnemu počitku so rajnega položili na domačem pokopališču 2. t. m. Pokojnim naj bo ohranjen blag spomin, užaloščenim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje!

u— **Poročila sta** se na velikonočni ponedeljek v cerkvi sv. Petra g. Ciril Musar, učitelj na zavodu za slepe otroke in gdčna. Tilka Juvančič, nameščenka istotam. Priči sta bila g. Mirko Dermelj, ravnatelj gluhonemnice in ženinov brat g. Branko Musar. Obilo sreče!

u— **Darovali so:** za oškodovance po bombnem napadu Nežka Virant 1000 lir, Janez in Gida Pucelj iz Medvod 1200 lir, Milovan Zac 1000 lir, Josip Mudrovič 1000 lir, Lina Dekleva 500 lir v počastitev spomina Nastje Tavčarjeve, Olga Zorc 500 lir namesto cvetja na grob Nastje Tavčarjeve, neimenovan 300 lir v počastitev spomina Alberta Killerja, Ivan Fortič 3000 lir, Miro Kraušič 5000 lir za Belo Krajino; za Socialno pomoč dr. Edo Pogačnik 2770 lir; Podpornemu skladu za slepo mladino neimenovana v spomin Anice Kosovinčeve 300 lir in v spomin Jaroške Vesnaver 200 lir, družina Bogdana Sežuna 500 lir v počastitev spomina Nastje Tavčarjeve, tovarna Anton Res 500 lir namesto cvetja na grob Hinka in Zore Bezgovšek, tvrdka Stane Cuznar 500 lir v spomin Alberta Killerja in Leo Starin 500 lir; Podpornemu društvu za gluhonemo mladino Anica Janeš za velikonočne pirhe 500 lir.

u— **Licejska ljudska šola v Notre Dame** obvešča učenke in starše, da bodo šolski prostori kmalu pripravljeni, nakar se bo zopet pričel reden pouk. Doslej učenke niso še ničesar zamudile. Zato naj se starši ne vznemirjajo in mirno čakajo obvestila v časopisih, kdaj se zopet začne pouk. Upraviteljstvo.

u— **Da je krompir kmečka pečenka,** nas prepričuje kratek članek v »Kmetijskih Novicah«, kjer čitamo: V jeseni je neki naš kmetovalec po zgledu iz drugih držav zorel in pognojil njivo z domačim hlevskim gnojem, na pomlad pa je potrosil 14 dni pred saditvijo na ha 300 kg 42% kalijve soli in 150 do 200 kg amonsulfata ali apnenega solitra. Nabavil si je zdravo in rodovitno sorto krompirja, katero vsaka dva do tri leta izmenja. In posledica tega gospodarstva je: vsako jesen pridela tri do petkrat toliko krompirja, kakor ga je imel prej, ko ni uporabljal umetnih gnojil in ni semena menjaval. Seme nabavlja iz severnih krajev, ki so 600 do 800 m nad morjem, kjer breskove uši ni. Uspeh tega dela je, da lahko zredi še enkrat toliko prašičev kakor prej in jih tudi lahko spita; ostane mu še toliko krompirja za prodajo, da ima zopet denar za nakup umetnih gnojil. V kaši ima za vse leto dovolj zabele in kranjskih klobas, ob večjih praznikih pa se mu prismeje na mizo lepo rdeča šunka; tako pozabi na vse težave kmečkega dela.

S Koroškega

Koroška je izgubila velikega prijatelja. Pred kratkim so listi zabeležili vest, da je v Badnu pri Dunaju umrl 79 letni vladni svetnik Maks von Milenković-Morold. Smrt tega moža pomenja tudi za Koroško težko izgubo, kajti pokojnik je bil velik poznavatelj in prijatelj lepot koroške dežele. V svoji avtobiografski knjigi omenja Koroško na mnogih mestih ter podaja podobo njenega kulturnega življenja.

Avtobusni promet med Celovcem in okolico je bil v torek 3. aprila zopet obnovljen.

Na 18 mesecev je bila obsojena 43 letna pomožna delavka Avrelija Sedlačkova z št. Vida ob Glini. V zadnjih letih je nakradla več kosov obleke in perila, večje število živil in nasladil, branila pa se ni niti pisalnih in računskih strojev ter pečic za kurjavo in cevi. Nakradeni predmeti so predstavljali vrednost 1500 mark. Sedlačkova je po večini okradla svoje delodajalce.

S Štajerskega

V celjskem okrožju se vršijo vsak dan **nova zborovanja.** Niz teh shodov se je začel v petek 16. marca z velikim javnim shodom v Celju. Na njem je govoril prebivalstvu Obergruppenführer Mayerhöfer.

Službeni jubilej v Radgoni. Alojz Watzek, uslužbenec Mestne hranilnice v Radgoni, je obhajal 1. aprila 25 letnico službovanja pri imenovani ustanovi.

V Žetalah pri Ptuju je rodila žena ondotnemu županu in krajevnemu skupinskemu vodji četrtega sina. Žetalski župan ima že tri odrasle sinove, izmed katerih je eden dosegel častniško stopnjo v nemški vojski. Ob rojstvu četrtega sina je ponudil srečnemu očetu in materi svoje botrinstvo okrožni vodja Bauer.

Pomoč bombardirancem. Neka edinica oklepniških lovcev na Spodnjem Štajerskem je nabrala med svojimi pripadniki 32.842 mark in denar izročila za podporo izbombardiranih spodnještajerskih rojakov.

V Račah pri Mariboru so pred nekaj dnevi pokopali žrtve terorističnih bombnikov. Na pokopališču se je od njih poslovil krajevni skupinski vodja Rixern.

V št. Vidu pri Ptuju so 13. marca pokopali iz zasede umorjenega nadupravitelja Georga Engsta. Pri odprtem grobu se je poslovil od pokojnika z besedami zahvale okrožni vodja Bauer, govorili pa so še pokojnikov ožji tovariš Ulitzka, krajevni skupinski vodja Pöllinger in vodja motorizirane standarte iz Maribora Müller. Vsi so slavili pokojnika kot prepričanega značajnega člana narodnosocialistične stranke ter so poudarjali, da ne bo nikoli pozabljena žrtev, ki jo je Engst s svojim življenjem in delom doprinesel za prospeh stranke na štajerskem področju.

Napredovanja pri Rdečem križu v Ptuju. Okrožni vodja ptujskega področja Fritz Bauer je pred kratkim odlikoval primarija ptujske bolnišnice dr. Wilhelma Blankeja s priznavalno listino. Dr. Blanke je bil imenovan za voditelja nemškega Rdečega križa v Ptuju. Istočasno je bila ga. Šoštericeva imenovana za voditeljico sester, ki strežejo ranjencem in bolnikom.

Nesreča na njivi. 11 letni posestnikov sin Korošec iz Ljubečna pri Jarenini v mariborski okolici je s svojim dedom oral na njivi, pri oranju pa je zadel s plugom na bombo, ki je starega očeta raztrgala, dočim je dobil Korošec poškodbe na levi roki in levi nogi. Morali so ga odpeljati na zdravljenje v mariborsko bolnišnico.

Na smrt obsojen plenilec. Kazensko sodišče v Mariboru je obsodilo 23 letnega frizerskega pomočnika Dimitrija Linasa iz Maribora na smrt. Obsodba je bila že izvršena. Linas je lani meseca decembra vlomil po nekem letalskem napadu v neko trgovino ter si prilastil nalivno pero, fotografski aparat, 3 zavitke tobaka in nekaj krušnih nakaznic.

Iz Trsta

Prireditev za vojake. Prošlo nedeljo so priredili pripadniki nemške oborožene sile v Trstu predstavo, ki je bila namenjena tovarišem v orožju. Prireditev je trajala dve uri ter je vsebovala komične prizore, recitacije, humoristične pesmi, dvogovore in skeče. Uspeh predstave je bil nadvse povoljen.

Dobrodelni koncert na korist oškodovancem pri bombnih napadih v Trstu, je bil v ponedeljek 12. marca v prostorih gledališča Verdi.

Tatvina. Marijo Filipasovo, vdovo Tikal, stanujočo v ulici Conti, so obiskali tatovi in ji odnesli nov plašč, tri rjuhe in zapestno uro.

V Trstu so se poročili: mizar Edvard Hodnik in gospodinja Angelina Gratonova, posestnik Viktor Sirk in Olga Štokelj-Gustinčičeva, železničar Josip Miklavčič in Vanda Bertokova, profesor dr. D. Lunder in profesorica dr. Nada Ferluga, Karel Martelanc in Zofija Seebacherjeva.

BELEŽNICA

KOLEDAR

Sobota, 7. aprila: Herman.

DEŽURNE LEKARNE

Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva 20; mr. Murmayer, Sv. Petra 78.

Zatemnitev od 20.25 do 6.20.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

OPERNO GLEDALIŠČE

Sobota, 7. aprila ob 17. uri: F. Lehár: **Paganini.** Opereta. Red Sobota.

Nedelja, 8. aprila ob 17. uri: Bernad Shaw: Pygmalion. Izven. Cene od 40 lir navzdol.

Ponedeljek, 9. aprila ob 17. uri: Viktor Parma: Stara pesem, N. Rimsky-Korsakow: Šeherezada. Red B.

Oddajniška skupina Jadransko Primorje

RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 7. APRILA

7.00—7.10: Poročila v nemščini. 7.10—9.00: Jutranji koncert. Vmes od 7.30—7.40: Poročila v slovenščini. 9.00—9.10: Poročila v nemščini. 12.00 do 14.00: Napoved sporeda — nato glasba za premor. Vmes od 12.30—12.45: Poročila v nemščini, poročilo o položaju in poročila v slovenščini. 14.00—14.10: Poročila v nemščini 14.10 do 15.00: Osrednji nemški spored. 15.00—17.00: Osrednji nemški spored. 17.00—17.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 17.15—18.00: Osrednji nemški spored. 18.00—18.30: Osrednji nemški spored. 18.30—18.45: Glasbena medigra. 18.45—19.00: Gospodinjsko predavanje — Bizjak Vida: Zelenjadni vrt. 19.00—19.30: Fantje na vasi. 19.30 do 19.45: Poročila v slovenščini. 19.45—20.00: Aktualno predavanje — govori Hans Fritzsche (prenos). 20.00—20.15: Poročila v nemščini. 20.15 do 21.30: »Miklova Zala« — Zvočna igra po povesti dr. Jakoba Sketa — priredil in izvedbo vodi inž. Ivan Pengov — izvajajo člani Radijske igralske družine. 21.30—22.00: Drobni napevi. 22.00—22.15: Poročila v nemščini in napoved sporeda. 22.15 do 23.15: Operetni zvoki — Radijski orkester vodi D. M. Šijanec, sodelujeta sopranistka Dragica Sokova in tenorist Anton Koren. 23.15—24.00: Glasba za konec tedna (prenos).

GOSPODARSTVO

= **Draginja tudi v Švici.** Po uradnih podatkih se je švicarski indeks cen v trgovini na debelo od začetka vojne dvignil za 106%. Navzlic raznim ukrepom za znižanje življenjskih stroškov so se tudi življenjski stroški v Švici od izbruha vojne povečali za 52%.

= **Naravni in umetni kavčuk.** Nemčija je že več let pred vojno sistematično razvila proizvodnjo umetnega kavčuka v času, ko sta Anglija in Amerika gledali na vprašanje umetnega kavčuka z velikim nezaupanjem. Medtem so se nazori v Angliji in Ameriki bistveno spremenili, deloma pod pritiskom razmer, ko sta Anglija in Amerika po japonski zasedbi Malajskega polotoka izgubili največje področje za proizvodnjo naravnega kavčuka. Angleška, ameriška in nizozemska vlada imajo sedaj skrbi, kaj bo s proizvodnjo naravnega kavčuka po sedanji vojni. Te skrbi prihajajo do izraza v oficielni ameriški objavi, iz katere sledi, da bo po sedanji vojni dosegla letna proizvodnja naravnega kavčuka 1.5 milijona ton, medtem ko je računati, da bo znašala proizvodnja umetnega kavčuka 1.33 milijona ton. Na drugi strani pa ni verjetno, da bi letna svetovna potrošnja kavčuka presegala 1.5 milijona ton. V septembru lanskega leta je bila postavljena posebna študijska komisija, ki je prevzela nalogo proučiti vprašanje proizvodnje, predelave in potrošnje kavčuka. Prvi rezultati dela te komisije so bili sedaj objavljeni. Komisija je mnenja, da potrošnja v resnici ne bo mnogo presegala 1.5 milijona ton na leto, čeprav obstoja v vsem svetu velika potreba po gumiju. Računati je torej, da bo za dolgo dobo obstojalo nesorazmerje med potrošnjo kavčuka in kapaciteto proizvajalnih naprav za kavčuk. V teku daljše dobe pa obstoja možnost, da se bo uveljavil kavčuk kot surovina tudi na raznih drugih področjih in da bodo našli nove možnosti za uporabo kavčuka.

Bert Ochiman:

NE SAMO ZA ZLATO

Roman

Walter Baray je ob mladenkinih besedah takisto vzdignil glavo.

»Če sem vas prav razumel, hočete prodati kipec, ne da bi oče kaj vedel o tem.«

Na obrazu Ethele Flakeove se je prvikrat pokazal bolesten izraz.

»Moj oče!« je vzkliknila. »Seveda ga prodajam, ne da bi on vedel. Saj bo služil v to, da ga — —« A nato je premolknila, kakor da bi bila zinila nekaj, česar ne bi smela povedati.

»Vaš oče je zbiralec?« je draguljar previdno vprašal.

Ethel Flake je iskala odgovora, a kolikokrat je odprla usta, kakor da hoče odgovoriti, jih je spet zaprla. Neprijeten molk je nastal in trajal nekaj trenutkov, preden ga je Walter Baray pretrgal.

»Brez zamere,« je dejal, »ne vprašujem vas iz radovednosti, temveč edino iz zanimanja do stvari same. Kos je tako nenavaden in dragocen, da bi človek le prerad slišal o njem kaj več.«

Gospodična je vzdignila glavo.

»Kar vem, vam rada povem, bojim se le —« pri tej besedi se je bledo nasmehnila, »— bojim se le, da se vam bo zdela stvar nekoliko preromantična. Moj oče ni zbiralec, ampak trgovec. Dolga časa je živel v Šanghaju, dokler ni tam opustil svoje trgovine in se za stalno naselil v Londonu. Se iz Šanghaja je poznal mnogo mornarjev, in nekega dne je prišel tak mornar k njemu in mu je ponudil kipec v nakup. Povedal je, da je z neke ladje, ki je vozila zaklade in ki je on z drugimi tovariši odkril njeno razbitino. Kaj ne?« se je prekinila. »To je preromantično, da bi moglo biti res. Za svojo osebo tudi nisem nikoli verjela, samo — —«

»Ali je mož povedal kaj več o razbitini, ki je trdil, da so jo odkrili?« je z zastajajočim dihom vprašal Aleksander Baray.

»Ne morem se natanko spomniti — — le toliko vem, da gre menda za nekakšen otočič nekje na Južnem morju. Prosim, nikar se mi ne smejte, a saj ste sami hoteli, da vam kaj povem o tem, odkod je mali kec, jelite?«

»Nihče se vam ne smeje, miss Flake,« je hitro odgovoril Aleksander Baray. »Zakaj ne bi mogla biti mornarjeva zgodba resnična? Ladij, ki so se potopile z dragocenim tovorom vred, je neskončno mnogo.« Glas mu je obtičal. Nasmehnil se je, toda z nasmeškom, ki je terjal velikega brzdanja samega sebe. »Se še spominjate, kako je bilo mornarju ime?«

»Premnogokrat sem slišala njegovo ime iz očetovih ust, da bi ga mogla kdaj pozabiti. Pisal se je Kiddery, vsaj predstavil se je tako.«

To ime je zadelo Aleksandra Baraya kakor strela iz jasnega.

»Kiddery?« je vzkliknil. »Res Kiddery? Velikan s takimile rameni in takimile šapami?«

»Poznate ga?« Ethel Flake menda ni prav razumela njegovega začudenja. »Ne, kaj bi bilo mogoče, da poznate Kidderja?«

Aleksandru Barayu se je slovito vrtilo v glavi. Človek z imenom Kiddery je bil prodal londonskemu starinarju srebrne pribore s parnika »Mihaela«. Človek z imenom Kiddery je bil drugje ponudil v nakup malika iz suhega zlata, ki je očitno izviral iz stare azteške grobnice, rekoč, da ga ima z razbitine neke ladje.

Ne, zdaj ni bilo nobenega dvoma več.

»Mihaelova« razbitina je bila odkrita ... plena željni tujci so jo bili zdavnaj našli in oropali.

Prepozno!

Da, ta udarec je bil neusmiljeno hud. Tako hud, da je Aleksandru Barayu izginila zadnja kaplja krvi iz obraza.

»Kaj vam je?« je vzkliknila Ethel Flake in poskočila.

»Moj Bog!« je zamrmral stric, ki je stutil, kako in kaj. Hotel je stopiti k nečaku, a ta se je imel že spet v oblasti.

»Prosim,« je rekel z meglenim glasom, »ali ne bi hoteli nadaljevati? Ne, nič mi ni. Le v glavi se mi je malce zvrtilo. Človek pije preveč kave in preveč kadi. To je najbrže krivo.« In bogme, posrečilo se mu je, da se je nasmehnil. »Dajte, nadaljujte.«

Toda v duši mu je hrumelo razočaranje. Mislil je na Helo, na Overbecka, na umetnine, ki so bile nepovratno izgubljene, na oskrunjeno življenjsko delo mrtvih očetov, in srce se mu je krčilo od bolečine.

MALI OGLASI

Služba dobi

SPRETNO MOČ, v delu popolnoma samostojno in brezhibno, z znanjem strojepisja, sprejmemo kot tolmača(inje). Naslov v ogl. oddelku Jutra. 7168-1a

• SOBARICO, pridno in pošteno, takoj sprejmem. Naslov v Jutru. 7238-1a

• KUHARICO, dobro, takoj sprejmem. Naslov v Jutru. 7237-1a

• POMOČNICO, šviljsko, sprejmem takoj za stalno. Naslov v Jutru. 7390-1a

• VZGOJITELJICO, učiteljico, z vso oskrbo in stanovanjem, sprejmem takoj k petletni deklici. Ponudbe »Jutru« pod: »Ljubiteljica otroke«. 7416-1a

• DELAVKO, vrtno, za pol dneva stalno, sprejme Kot, Mestni trg 5. 7448-1a

• POSTREŽNICO, 15 do 16 letno, sprejmem takoj za od 7.30 do 15. Naslov v Jutru. 7446-1a

• PERICO za enkrat mesečno sprejmem. Kranjc Julka, Hradeckega cesta 32. 7461-1a

• KUHARICO, samostojno, sprejmem k tričlanski družini. Naslov v Jutru. 7470-1a

Vajenci/ke

VAJENCA za ključavničarstvo sprejmem. Naslov v Jutru. 7434-44

Zaslužek

ŠIVILJO, dobro, ki zna šivati perilo in obleke, sprejmem za 10 dni na dom. Naslov v Jutru. 7436-3

Prodam

LIMONO V ČAJU dobro nadomešča limonin ekstrakt »Citrol«. Steklenička prinesite s seboj. Drogerija Anton Kanc, Židovska ulica 1. 7253-6

PRTE, pisane, predvojne, prodam. Ogled samo dopoldan. Naslov v Jutru. 7450-6

FOTOAPARAT, Aplanat, 9×12, prodam. Naslov v Jutru. 7449-6

VOZIČEK, nov, otroški, globok, moderen, prodam. Medvedova 7. 7441-6

DARILO, ovratno, dragoceno, prodam. Naslov v Jutru. 7445-6

KOSTUM, športni, nov, predvojno blago, ter čajni servis prodam. Naslov v Jutru. 7444-6

HARMONIKO, trivrstno, znamke Lubas in sin, ugodno prodam. Ogled od 9 do 11 in od 14 do 16. Naslov v Jutru. 7424-6

FRIZIDER, gospodinjski, nov, prodam, najraje zamenjam. Ponudbe »Jutru« pod »Redka priložnost«. 7313-6

PRODAM »Službene listre«, nekaj opreme za pisarno in knjige, pretežno pravne vsebine. Ogled v ponedeljek in torek od 8 do 12. Naslov v Jutru. 7324-6

VRTALNI STROJ, ročni, mizni, prodam, oz. edino zamenjam za protivrednost. Ogled v nedeljo od 9 do 12. Poljanska 58a. 7430-6

FOTOAPARAT, Rolleiflex, 6×6, Bewi svetlomer, filme itd. ugodno prodam. Od 12. do 13. ure. Jesenkova 8/I, desno. 7431-6

BLAGO in kuhinjsko garnituro, 10 komadov, ročno delo, prodam. Ogled samo od 8. do 9. ure. Strossmayerjeva 8/I, levo. 7438-6

POSTELJO, otroško, prodam ali zamenjam za predsobno steno. Debeljak, Kopitarjeva 1. 7451-6

OBLEKO, lepo, belo, birmansko, za deklico, prodam. Breskvar, Poršetova ulica 62. 7452-6

ZAJCE, angora, prodam. Trnovo, Cerkvena 21/II, vrata 39. 7455-6

KOLO, popolnoma novo, nemške znamke, in eno rabljeno prodam. Naslov v Jutru. 7457-6

ČEVLJČKE, otroške, in sandalce za otroka do dveh let prodam ali zamenjam. Rožna dolina c. VII, št. 4. 7463-6

KOLO, športno, moško, z dinamo, skoraj novo, prodam. Ogled od 9 do 12. Krojaštvo Brus, Šmartinska cesta 15. 7469-6

ZIMNICE, tridelne, polnjene z morsko travo, prodam. Vodmat, Društvena ul. 6. 7467-6

KOLO, moško, popolnoma novo, prodam. Naslov v Jutru. 7465-6

ČEBULČEK po znižani ceni nudi Sever et Komp., Ljubljana. 7257-6

BLAGO, boljše, za moške srajce, in 16 m kotenine prodam ali zamenjam. Nasov v Jutru. 7293-6

BLAGO, svileno, 15 m, za damsko perilo, pralno, lepa kakovost, in svilene ovratne rute prodam ali zamenjam. Naslov v Jutru. 7294-6

NOGAVIČKE, otroške, s blačkami, in dva ducata belih robcev prodam ali zamenjam. Naslov v Jutru. 7295-6

PRT, 6 prtičev za kavo iz platna in 3 m šifona prodam. Naslov v Jutru. 7357-6

PULT, dobro ohranjen, in nekaj smrekovih desk prodam. Krajec Ivan, Okiškega 19. 7367-6

PREPROGO, perzijsko, prodam. Ponudbe Jutru pod: »Vrednost«. 7524-6

ŠKORNJE, št. 42, dobro ohranjene, moške, prodam. Mauko, Rakovniška ulica 7. 7522-6

KOLO, damsko, dobro ohranjeno, prodam ali zamenjam. Šiška, Černetova ulica 9/I. 7521-6

BLAGO za dve obleki, fino, predvojno, s popolno podlogo, rjavo, prodam. — Poizve se iz prijaznosti pri krojaču Avšiču, Petarcova ulica 36, nasproti šole Ledina. 7520-6

PISAL. STROJ, pisarniški, prodam. Naslov v Jutru. 7515-6

DARILO, dragoceno, moško, prodam. Rimska 9/II, vrata 16. 7486-6

VOZIČEK, športni, predvojni, prodam ali zamenjam za damsko kolo. Naslov v Jutru. 7514-6

RADIOAPARAT za razvajenega poslušalca, prodam. Poršetova 54. 7513-6

RADIOAPARAT, petcevni, na tri valovne dolžine, znamke »Undee«, prodam. Hišnik, Puccinijeva 15. 7482-6

VOZIČEK, otroški, športni, predvojni, zelo dobro ohranjen, prodam. Hišnik, Puccinijeva 15. 7481-6

RADIOAPARAT in moško kolo, tovarniško novo, brez gum, prodam. Naslov v Jutru. 7480-6

KOLO, moško, tovarniško novo, brez gum, in radioaparat prodam. Naslov v Jutru. 7479-6

ČEVLJE, moške, boksaste, št. 40, nove, nizke, prodam. Orel, Bežigrad 19. 7476-6

OBLEKO, kompletno, moško, iz predvojnega blaga, prodam. Roškar Ludvik, Florjanska 22. 7474-6

BLAGO za moško obleko prodam. Naslov v Jutru. 7472-6

OTOMANO (postelja), kolašarico, otroško, opremljeno, in damske semiš čevlje št. 39 prodam. Naslov v Jutru. 7496-6

BLAGO za moško obleko, športno, s kompletno podlogo, ter moški trenčkot ugodno prodam. Naslov v Jutru. 7495-6

POHIŠTVO: visoke omare, mize, postelje, umivalnik, kredenco, ležalni fotelj, tapeciran, itd., dobro ohranjeno, bom prodajal jutri v Ciglarjevi 8. 7491-6

PRODAM: moško črno obleko, ženski drap kostum, črno obleko, žensko in moško obutev št. 38, vse malo nošeno, predvojno blago, n nove svilene rute. Ogled od 10. ure dalje. Kdeljevo, Zadružna 18/I, desno. 7489-6

ČEVLJE, nove, št. 38, in krasne gojzerje št. 43 ugodno prodam. Naslov v Jutru. 7500-6

ČEVLJE, sive, semiš, sezonske, nove, štev. 37-38, prodam, delno zamenjam. Naslov v Jutru. 7510-6

PERJE za pernico prodam. Naslov v Jutru. 7507-6

BANJO, kopalno, iz cinkaste pločevine, zamenjam za protivrednost ali prodam. Capader, Verovškova ulica 22. 7505-6

BLAGO za moško obleko prodam. Vrabec, Sv. Petra cesta 38, pritl. 7531-6

DEŽNI PLAŠČ, moški, s kapuco, prodam. Iz prijaznosti: Modni atelje Irena Kancler, Ulica 3. maja 3, III. nadstr. 7530-6

PESO, krmilno, cca 400 kg, in 200 kg korenja prodam. Dalmatinova 5/I. 7529-6

Kupim

ZAVESE, za dve okni, dobro ohranjene, kupim. — Hrvat, Miklošičeva 34/V. 7443-7

KOLO, otroško, ali tricikel kupim ali zamenjam za protivsednost v blagu. Poljanski nasip 52. 7485-7

KOLO, damsko, novo ali dobro ohranjeno, italijanske znamke, kupim ali dam v zameno štupeno kolo. Ponudbe Jutru pod »Lahko kolo«. 7492-7

SUKNJIČ, kratek, temne barve, dobro ohranjen, tudi platnen, kupim. Naslov v Jutru. 7319-7

NOVA TRGOVINA »Hitrost« kupuje jedilne servise, vinske servise in razne steklene predmete. Plača takoj. Stritarjeva ul. 2. 7116-7

VRTNICE, visoke, za okras vrta, takoj kupim. Ponudbe Jutru pod »Cvetoči vrt«. 7323-7

KITARO kupim ali dam protivrednost. Ponudbe Jutru pod »Resonance«. 7379-7

»HITROST«, nova trgovina, kupuje razno pohištvo. Plača takoj. Stritarjeva 2. 7115-7

Voz GNOJA kupim ali izpraznim greznico na svoje stroške, po možnosti v svetokrižkem okraju. Ponudbe Jutru pod »April 1945«. 7433-7

ČEVLJE, ženske, črne, semiš, dobro ohranjene, kupim. Naslov v Jutru. 7437-7

V KOMISIJSKO prodajo sprejema vsakovrstne boljše predmete Parfumerija Venus, palača Bata. 7133-7

ČEVLJE, salonske, št. 38, kupim ali dam protivrednost. Naslov v Jutru. 7454-7

ISIS risalni aparat za vodoravno mizo kupim. Gale Marjan, Parmova 45. 7464-7

ZNAMKE, vsakovrstne, tudi pokrajinske, kupim. Ponudbe Jutru pod »Frankoe«. 6693-7

NOVA TRGOVINA »Hitrost« kupuje jedilne servise, vinske servise in razne steklene predmete. Plača takoj. Stritarjeva ul. 2. 7117-7

KOLESA kupuje tvrdka »Promet«, nasproti križevniške cerkve. 7184-7

VOZIČEK, otroški, avtomodel, po možnosti kroman, v dobrem stanju, kupim ali dam protivrednos. v naturalijah. Naslov v Jutru. 7322-7

LJUBLJ. ZVON, tudi posamezne letnike in mesečnike, kupim. Ponudbe Jutru pod »Ljublj. Zvon«. 7217-7

ZNAMKE, kompl. zbirko ali posamezne partije, kupim. Ponudbe »Jutru« pod »Znamke«. 7218-7

STEKLO, debelo, v ploščah od 4 do 8 mm, od 40×40 cm naprej, kupim. Naslov v Jutru. 7219-7

HLADILNIK na električni tok, uporaben za kuhinjo, kupim. Naslov v Jutru. 7239-7

ROČKE (kante), pločevinaste, kupuje »Petronafta«, A. Hmelak, Ljubljana, Cirila-Metodova 35a. J-442-7

TRICIKEL in otroški tricikel, še v dobrem stanju, kupim. Naslov v Jutru. 7473-7

KUPIMO: šivalne in pisalne stroje, moška in damska kolesa, športne in globoke vozičke, otroške posteljice, snažne sobne in kuhinjske oprave, visoke omare, posamezne komade pohištva, žimnice, rjuhe, kapne, preproge, porcelan, steklenino, jedilni pribor in drugo. Ponudite trgovini »Ogled«, Mestni trg 3. 7332-7

BLAGO, temnorjavo ali sivo, za vsakdanji moški sukajič, 1.50 do 1.60 m, kupim. Obisk od 9.30 do 12. Naslov v Jutru. 7523-7

SLOV. KNJIGE, dobre, kupim. Ponudbe Jutru pod »Bibliofil«. 7216-7

MOTOR, električni, 5 do 6 KS, najraje nemške znamke, kupim. Ponudbe Jutru pod »Motor«. 7492-7

KOLO, damsko, dobro ohranjeno, kupim. Plačam v denarju ali v blagu. — Dragar, Ulica stare pravde št. 9. 7509-7

SKOBELNIK (Hobelbank), dobro ohranjen, kupim. — Naslov v Jutru. 7511-7

POLICO ali omaro za knjige kupim. Ponudbe z mero in ceno Jutru pod »Polica«. 7533-7

RJUHE in kapne, dobro ohranjene, kupi trgovina »Ogled«, Mestni trg 3. 7331-7

Zamenjam

KLAVIR, »Flügel«, najbolje ohranjen, zamenjam za primerno parcelo, ev. prodam. Na ogled: Lunder, Rimska 7. 7427-8

PREPROGO, lepo barvasto, bosansko, 280×150, skoraj novo, zamenjam za boljši radio ali prodam. Ogled: Lunder, Rimska 7. 7429-8

BLAGO, emnomodro, za moško obleko ali kostum, delno zamenjam. Naslov v Jutru. 7432-8

TRENČKOT, damski (kolverkot), zamenjam. Naslov v Jutru. 7435-8

ČEVLJE, dobro ohranjene, semiš, št. 38-39, z visoko peto, na špango, črne, dobi nekadilka. Trnovo, Riharjeva 6, pritl., levo. 7473-8

ČEVLJE, ženske, viscke, št. 40, ševro, sedežno banio, cinkasta pločevina, stroj za rezanje mesa št. 10, večji, v dobrem stanju, zamenjam posamezno za protivrednost. Koroška 8, stanovanje št. 3, za Stadionom. 7459-8

DARILO, damsko, dragoceno, zamenjam za protivrednost. Naslov v Jutru. 7460-8

Za JAJCA dam protivrednost. Naslov v Jutru. 7462-8

CIKORIJO »Projo« zamenjam za semenski krompir. Naslov v Jutru. 7471-8

ČEVLJE, lak-semiš, št. 42, skoraj nove, zamenjam za protivrednost. Naslov v Jutru. 7468-8

TRENČKOT iz balonske svile zamenjam za protivrednost. Naslov v Jutru. 7358-8

NAHRBTNIKA, dva, in krušno torbo prodam ali zamenjam. Gorkič, Predovičeva 12, Moste, pri kinu Moste. 7477-8

VOZIČEK, globok, zelo dobro ohranjen, predvojni, zamenjam za športnega. — Razliko doplačam. Horvat, Gorupova 18. 7485-8

ŠIV. STROJ, krojaški, zamenjam za dve moški kolesi. Hribernik, Dunajska cesta 37. 7503-8

GOJZERJE, nenošene, štev. 35, zamenjam za večje, in sicer št. 37-39 in en par deških nizkih čevljev št. 35, nošene. Poizve se pri G. Z. Kersnikova 3/I, desno. 7512-8

OBLEKO, moško, dobro ohranjeno, zamenjam za protivrednost. Naslov v Jutru. 7539-8

KROMPIR, kifeljčar, zamenjam za navadnega. Naslov v Jutru. 7546-8

KOLO, moško, zamenjam za radioaparat z doplačilom. Naslov v Jutru. 7532-8

VOZIČEK, športni, zelo lep in trpežen, zamenjam za kolo ali drugo. Naslov v Jutru. 7527-8

Sobe iščejo

SOBO, po možnosti s souporabo štedilnika, išče dijakinja. Posteljnina lastna. Plača v naturalijah. Ponudbe Jutru pod »Dijakinja«. 7440-23a

SOBICO z eno postelio išče pošten fant. Opravlja tudi vrtnarska in gospodinjska dela. Ponudbe Jutru pod: »Vljudna«. 7518-23a

SOBICO, opremljeno, brez perila, s posebnim vhodom, išče mlad gospod. Ponudbe Jutru pod »300«. 7528-23a

Posest

PARCELO, lepo, stavbno, 1100 kv. m, prodam za 400.000 lir. Ponudbe Jutru pod »V prve roke«. 7286-20

PARCELO, stavbno, veliko nad 1000 kv. m, prodam samo direktnemu kupcu pod ugodnimi pogoji. Naslov v Jutru. 7287-20

V najem

NJIVO, manjšo, dam v najem proti obdelavi enake površine. Ponudbe »Jutru« pod »Pri Stadionu«. 7458-17

Stanovanja

STANOVANJE, enosobno, veliko, menjam odraslim. Ponudbe Jutru pod »Za malo dela«. 7213-21

Sobo odda

SOSTANOVALKO sprejmem. Naslov v Jutru. 7442-23

SOBO, prazno ali opremljeno, z lastnim perilom, oddam. Ogled od 17. do 19. ure. Kotnikova